

Vatten för människor och växter.

I koloniföreningens barndom fanns det ingen vattenledning i området, och kolonisterna kunde följaktligen inte bara vrida på en kran för att få dricksvatten eller vatten till odlingarna.

”För dricksvattenbehovet fanns i början endast två brunnar och för bevattning Brunnsvikens vattentäkt med omständliga turer med tunnor på kärror.”¹ En av de första åtgärderna blev att dra en vattenledning från Stocksund, vilket ”ordningsmannen” för koloniområdet i Bergshamra, Erik Gottfrid Hagström, kunde notera i sin årsrapport för 1921: ”Vattenfrågan som torde vara den för området mest viktiga löstes på ett fördelaktigt sätt och vattnet släpptes på den 3 maj.”²

Men det visade sig snart att saken inte var så enkel. Rören var alltför klen dimensionerade, vilket gjorde att de som hade sina lotter uppe vid Ulriksdalsvägen ”sällan kunde vattna det allra nödvändigaste.”³

De kolonister som skrev minnesskriften 1949 beskrev vattenledningsfrågan som ”ett ständigt återkommande tvisteämne”. Det gick så långt att det blev ett stående skämt som utnyttjades av författarna till de revyer som framfördes i parken.

I ett tryckt meddelande från juni 1925 till alla kolonister i Bergshamra ger Hagström detaljerade instruktioner om vilka dagar och mellan vilka klockslag olika delar av området ”kan verkställa vattning”.

Men det skulle bli ännu värre innan det blev bättre. ”Den gångna sommarens svåra torka blev fullständigt katastrofal och många kolonister voro fullständigt utan vatten långa tider.”⁴ Nu hade problemen blivit alltför påtagliga. Kulmen nåddes 1933 då drygt hälften av kolonisterna knappt fick något vatten alls. ”Föreningen beslöt då att anlägga en helt ny tillloppsledning med anknytning till Kungl. Byggnadsstyrelsens ledning vid Frökontrollanstalten.”⁵ Anläggningsarbetena gjordes hösten 1933 och den nya ledningen kunde tas i bruk våren 1934. Det tog alltså 15 år innan kolonisterna fick en acceptabel vattenförsörjning.

När vattenförsörjningen kändes pålitlig ville en del kolonister gärna dra in en ledning till stugans kök. Därför rekommenderade styrelsen följande på ett tryckt informationsblad daterat den 1 juni 1938: ”å ledning som indrages i stugan, skall avstängningskran placeras så att den är lätt tillgänglig utifrån.”⁶

I ordningsreglerna för koloniområdet under 1920-talet betonar man följande: ”Vattentunnorna skola hållas snygga och rena och alltid vara fyllda med vatten.” När det gällde vattentunnor hade tydligen odlingsällskapet organiserat även den detaljen, enligt Hagströms rapport för 1921: ”Vattentunnor anskaffades av fröken Åbergsson gratis till de allmänna vattenposterna och för sjelfkostnadspris till de kolonister som ville köpa.”

I ”modern” tid fick Tivolidelen av koloniområdet ett helt nytt vattenledningssystem när det nya området anlades 1982 – 1983. I Ålkistedelen av föreningen fick medlemmarna under sommaren 1996 meddelande om att vattenledningen måste bytas ut och att en extra utdebitering skulle göras för den.

Fotografiet (som tillhör Ulla Grimfelt) av vattenpost och vattentunna är taget 1925 inne på Ruth Grimfelts lott nummer 107 i gamla området. Vattenförsörjningen var inte särskilt pålitlig under pionjäråren. Det är först 1934 som vattenledningen fungerar som den ska. En del kolonister drog in vatten i köket redan på 1920-talet.

¹ Kulturhistorisk inventering och fotodokumentation av Bergshamra koloniområde. Utförd 1980-82 av Anna von Ajkay och Göran H. Fredriksson.

² Uppgift om vattenledning från Stocksund i Dagens Nyheter 1923-09-02. Hagströms årsrapport i Stockholms stadsarkiv. Odlingssällskapet Stockholms omnejd.

³ Minnesskrift 1949.

⁴ Bergshamra koloniförening U.P.A. Styrelsens och revisorernas berättelse för 1933.

⁵ Bergshamra koloniförening U.P.A. Styrelsens och revisorernas berättelse för 1934.

⁶ Kungliga Biblioteket. Vardagstryck.